

Використання програми Scribus в процесі створення шкільної газети

Куса С.К. Чоповський С.С.

голова учнівської ради;

викладач IT, auslemborg@meta.ua

Державний навчальний заклад “Львівський професійний ліцей залізничного транспорту”. <http://lpzt.altares.co.ua> , <http://efront.altares.co.ua> .

(З досвіду використання ВПЗ в навчанні)

Scribus – це видавнича система яка призначена для верстання документів, створення макету сторінок та підготовки файлів для друку. Дає змогу створювати макети одно - і багатосторінкових видань. Програма поширюється на умовах GNU General Public License. Має стаціонарну і портативну версії з однаковими можливостями. *Scribus* можна використовувати у середовищах: UNIX, OS X, OS/2, eCS, Haiku і Windows, за концепцією аналогічне власницьким Adobe InDesign та QuarkXPress.

З цією програмою будь-який користувач може досить просто створити потрібні йому буклет, бюлетень, можна навіть верстати газету чи книгу, *Scribus* має задовольнити більшість побажань. Під час роботи з документами *Scribus* використовує шрифти різних форматів (TrueType, OpenType т.ін.), дає змогу змінювати кольори як в режимі RGB так і CMYK. Створювані публікації можна зберігати в різних форматах, наприклад PDF, PNG, SVG, PSD та інших.

Цю комп'ютерну видавничу систему використовують у своїй діяльності навіть професійні дизайнери.

Зручність використання:

- Є клавіатурні скорочення з можливістю зміни користувачем.
- Локалізація інтерфейсу користувача 27 мовами, включно з Кирилицею.
- Розставляння переносів у текстах 27 мовами, включно з Кирилицею.
- У програмі є тонке налаштування програми та документів.
- Довідкова система з оновлюваною документацією кількома мовами і файлами прикладів використання.
- Підтримка TrueType, Type 1 PostScript и OpenType шрифтів
- Програма розроблена з використанням GPL-версії 3 для Linux та Unix-подібних операційних систем, а також є версії для MS Windows та Mac OS X.
- Підтримка модулів та API для модулів імпорту/експорту.
- Є модуль сценаріїв мовою Python для розширення функціональності *Scribus* та автоматизації.
- Макети бюлетенів, корпоративних циркулярів, постери, навчальні матеріали, технічна документація, візитки та інші документи, що вимагають гнучких макетів і серйозних можливостей з обробки зображень, а також точного управління типографікою і розмірами зображень, яких немає в звичайних текстових процесорах;

-Створення документів для високоякісного тиражованого друку документів, що розповсюджуються через Інтернет у форматі PDF і презентацій;

-Створення інтерактивних PDF-документів з заповнюваними формами для презентацій і передачі даних з PDF.

Створення документа в Scribus складається з наступних кроків:

1. Створення на диску робочого каталогу з усіма матеріалами майбутнього проекту - текстами, графікою, допоміжними файлами (розрахунки розміру та кількості сторінок, бібліографія, нотатки та інше). В цьому ж каталозі буде розташовуватися власне проект Scribus.

2. Є аналіз наявного для друку матеріалу і формулювання варіанту (варіантів) його подачі. На цьому кроці продумується дизайн документа.

3. Є функція налаштування параметрів сторінки та параметрів проекту виходячи з вимог попереднього пункту.

4. Створення текстових блоків, вибір стилю, розміру, шрифтів, кольору і т. п.

5. Можливе створення блоків з графікою, вставка і налаштування зображень.

6. Виконання додаткової обробки документа - параметри нумерації сторінок, створення змісту, титульного аркуша і т. п.

7. У програмі є функція збереження документа в одному або кількох форматах з урахуванням призначення документа.

Перший пункт особливо важливий. Єдиний каталог всіх файлів проекту дасть змогу не тільки швидко орієнтуватися в наявному матеріалі, але і легко перенести сам проект з одного комп'ютера на інший.

Процес створення шкільної газети у програмі Scribus

Почнемо з того що зберемо необхідний матеріал. Це охоплює збір фотографій, ілюстрацій і звичайно ж текстового матеріалу. Корисним буде дати завдання самим завзятим студентам (учням) зібрати останні новини ліцею. З ілюстраціями немає жодних проблем, тому, що доступ до інтернету поки ще ніхто не скасував. Ми назвали нашу газету «Молодий залізничник». Перший номер нашої газети вийшов 12 квітня 2016 року. І тепер, мабуть, найголовніше: в каталозі Documents створимо теку Газета спеціально для нашого проекту. У неї складемо всі наші файли. Ну а тепер нарешті, запустимо той самий Scribus (використовуємо версію 1.4.5)

Перед нами з'являється сторінка з стандартними для більшості видавничих редакторів меню і звичайно ж чистий аркуш, на якому ми розмістимо титульний аркуш нашої газети. Обмежує синя лінія для зручності розміщення матеріалів. Розглянемо панель інструментів

Тут все стандартно якщо не рахувати того, що тут використовуються блоки

Найголовніші - блок зображення і текстовий блок. Спробуємо вставити емблему нашої газети. Клацнемо ЛКМ на кнопку блок зображення. Клацнемо ЛКМ в області листа і потягнемо. З'явиться область з хрестом усередині.

Усередині цієї області клацнемо ПКМ і виберемо пункт «Вставити

зображення», звертаючи увагу на клавіатурні поєднання. Для більш точного розташування зображення можна скористатися клавіатурою (стрілочками). Тепер оформимо назву нашої газети. Виберемо текстовий блок і вставимо його на сторінку. Подвійним клацанням активуємо блок і запишемо назву. Також як і з зображенням ми можемо встановити текст в будь-яку частину аркуша і точніше розташувати його. Можна змінити розмір текстового блоку(якщо в цьому є необхідність). Тепер для прикраси вставимо хвилю. Вибираємо блок фігура, але тиснемо по галочці щоб вибрати необхідну нам. Потім в потрібному нам місці вставимо її.

Тепер настав момент коли можна подивитися що ж у нас вийшло і як це буде виглядати. У меню ФАЙЛ вибираємо ПЕРЕГЛЯНУТИ ДРУК. Тут можуть виникати помилки і програма попередить вас про них. Для початку спробуйте їх ігнорувати. Дуже корисно буде на цьому етапі зберегти документ. Тепер об'єднаємо все, що у нас вийшло, в один блок. Спочатку виділимо всі фрагменти. У контекстному меню виберемо команду ГРУПУВАТИ. Тепер ми можемо пересувати наш великий блок у будь-якому напрямку, змінювати його розміри. Повернемо на місце і заблокуємо його в контекстному меню. Для перенесення файлу на інший комп'ютер найкраще експортувати в PDF. Робиться це теж через пункт меню Файл Експортувати> Зберегти як PDF. Хоча на панелі інструментів якщо придивитися є така кнопка: Зберегти як PDF. У разі перенесення самого файлу зображення можуть не відображатися. Великою помилкою є використання шрифтів TTF. Перша сторінка представлена, аналогічно створюємо і наступні сторінки.

Висновок:

Програма має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, широкий функціонал і вона безкоштовна. Це все дає їй величезну перевагу перед власницькими видавничими програмами. Також вона не навантажує системні ресурси і має відносно невеликий розмір програми для даного класу. Крім іншого, порадувало те, що програма має перспективу розвитку, так як за заявами розробників в майбутніх версіях буде додано багато нового функціоналу та технологій обробки, а також виправлення помилок та усунення недоліків. Ця перспектива поширюється на програми для всіх операційних систем, підтримуваних на сьогодні програмним забезпеченням.

Література

1. Open Source Desktop Publishing (Електронний ресурс) <https://www.scribus.net/>
2. Free-Maker (Електронний ресурс) <http://free-maker.ru>
3. informatic (Електронний ресурс) <http://informatic.org.ua>
4. SCRIBUS очима студентів-видавців Дмитрів Л.Й. (Електронний ресурс) [Матеріали міжнародної науково-практичної конференції FOSS Lviv 2014 .](#)